

GEMEENTE BUNNIK

NOTA VAN ZIENSWIJZEN

BEHOREND BIJ DE

NOTA BODEMBEHEER WERKGEBIED ODRU EN BODEMKWALITEITSKAARTEN

Auteur : Gemeente Bunnik

Datum : 5 juli 2022

INHOUDSOPGAVE NOTA VAN ZIENSWIJZEN

1. INLEIDING	3
1.1 Procedure ter inzage legging	3
1.2 Anonimiseren	3
1.3 Leeswijzer	3
2. ZIENSWIJZE	4
2.1 Planproces	4
2.2 Inhoudelijke aspecten	4
2.3 Conclusie	7

1. INLEIDING

1.1 Procedure ter inzage legging

De Ontwerp Nota bodembeheer en de bijbehorende Ontwerp Bodemkwaliteitskaarten hebben conform afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb) met ingang van 24 maart 2022 gedurende 6 weken (tot en met 4 mei 2022) ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn kon iedereen een zienswijze op de ontwerpnota indienen. De gemeente heeft één zienswijze ontvangen, die binnen de daarvoor gestelde termijn is ingediend en daarom ontvankelijk is.

1.2 Anonimiseren

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het niet toegestaan de persoonsgegevens (NAW-gegevens) van natuurlijke personen te verwerken zonder bijvoorbeeld een wettelijke grondslag, dringende noodzaak of toestemming van de betreffende personen. In deze nota van zienswijzen worden indieners van zienswijzen, voor zover het natuurlijke personen betreffen, daarom niet bij naam genoemd maar aangeduid met 'betrokkene'.

1.3 Leeswijzer

In deze Nota van zienswijzen is in hoofdstuk 2 de ingediende zienswijze samengevat en voorzien van de gemeentelijke beantwoording daarvan. Aan het einde volgt een conclusie, waarin is aangegeven of de zienswijze leidt tot aanpassingen in de Ontwerp Nota bodembeheer.

2. ZIENSWIJZE

De binnengekomen zienswijze is in dit hoofdstuk samengevat weergegeven en beantwoord. Bij de beantwoording van de zienswijze is de volledige binnengekomen reactie betrokken. In de zienswijze is een onderscheid gemaakt in de volgende paragrafen:

1. Planproces
2. Inhoudelijke aspecten
 - 2.1 Algemene aspecten
 - 2.2 Specifieke aspecten
3. Conclusie

Deze indeling is gevolgd in de beantwoording van de zienswijze. Per paragraaf zijn de onderwerpen samengevat, gevolgd door het antwoord van de gemeente.

2.1 Planproces

Verwarrende titel van beleidsnota PFAS

De indiener van de zienswijze geeft aan dat de titel van beleidsnota PFAS verwarrend is.

Antwoord gemeente: De titel van de beleidsnota PFAS is wellicht verwarrend. Het lijkt hierdoor of het provinciaal beleid is, maar het is gemeentelijk beleid dat opgesteld is door de twee omgevingsdiensten die in de provincie Utrecht actief zijn (de ODRU en de RUD Utrecht). Het PFAS-beleid is opgesteld voor alle gemeenten in de provincie Utrecht, en daarom is in de titel “*provincie Utrecht*” genoemd. De gemeenten mogen zelf bepalen wat ze met het opgestelde beleid doen: als separaat beleid vaststellen, integreren in hun Nota bodembeheer of niet vaststellen (dat is bijvoorbeeld aan de orde voor gemeenten die al eigen PFAS-beleid hebben vastgesteld, zoals Utrecht en Amersfoort). De 15 gemeenten in het werkgebied van de ODRU hebben ervoor gekozen het PFAS-beleid te integreren in de onderhavige Ontwerp “Nota bodembeheer werkgebied ODRU”.

2.2 Inhoudelijke aspecten

2.2.1 Algemene aspecten

Het voorliggende beleid gaat alleen over de chemische kwaliteit van de grond

In de zienswijze komt een aantal keer naar voren dat de indiener het belangrijk vindt dat er bij de toepassing van grond ook gekeken wordt naar fysische en landbouwkundige geschiktheid van de grond.

Antwoord gemeente: Het voorliggende beleid is gebaseerd op het Besluit bodemkwaliteit. Dat stelt alleen eisen aan de chemische kwaliteit (uitgedrukt in kwaliteitsklassen) en aan de hoeveel bodemvreemd materiaal dat in toe te passen grond mag zitten. De fysische en landbouwkundige geschiktheid van grond wordt al in andere wet- en regelgeving geregeld, bijvoorbeeld in de Natuurbeschermingswet en de Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022.

Eerst algemeen bodembeleid ontwikkelen

De indiener geeft in zijn reactie aan dat het beter zou zijn om eerst meer algemeen bodembeleid te ontwikkelen en vervolgens een beleid hoe om te gaan met vrijkomende grond.

Antwoord gemeente: De gemeente onderschrijft dat dat beter geweest zou zijn, als dat mogelijk was geweest. Er zijn echter meerdere redenen waarom er voor gekozen is om nu eerst het voorliggende regionale beleid vast te stellen, onder andere:

- De mogelijkheid om dit beleid via het overgangsrecht automatisch in het Omgevingsplan terecht te laten komen, als het vastgesteld is voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet;
- Verlopen van de geldigheid van de bodemkwaliteitskaart in een aantal gemeenten in het werkgebied van de ODRU;
- De al langer bestaande wens van de deelnemende gemeenten om te komen tot één regionale bodemkwaliteitskaart en één regionaal beleid voor het toepassen van grond en baggerspecie voor alle 15 gemeenten in het werkgebied van de ODRU.

Indeling in bodemkwaliteitsklassen

In de zienswijze geeft de indiener aan het opvallend te vinden dat in de nota uitgegaan wordt van een vrij grove indeling van de bodem/grond in kwaliteitsklassen, te weten: klasse Landbouw/Natuur, klasse Wonen en klasse Industrie.

Antwoord gemeente: Deze indeling ligt vast in het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit. In het Gebiedsspecifieke beleid is hier voor de duidelijkheid zoveel mogelijk bij aangesloten, maar voor bepaalde risicogevoelige bodemfuncties is wel een verbijzondering gemaakt, bijvoorbeeld voor 'onverharde tuinen' (paragraaf 5.2.3, tabel 9).

Verplaatsen van grond die verontreinigd is met (residuen van) bestrijdingsmiddelen

De indiener geeft aan dat tal van ongewenste verplaatsingen van grond die verontreinigd is met (residuen van) bestrijdingsmiddelen in natuurgebieden terecht zouden kunnen komen. Er zou daarom een onderscheid moeten worden gemaakt tussen gebieden die een specifieke natuurfunctie hebben of daartoe zijn aangewezen.

Antwoord gemeente: Het beleid aangaande de grond die (residuen van) bestrijdingsmiddelen kan bevatten is gericht op het mogelijk maken van het uitwisselen van grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen in het buitengebied (paragraaf 5.2.6 van de Nota). Ecologische risico's worden daarbij wel degelijk meegewogen, omdat bij het vaststellen van de Lokale Maximale Waarden (LMW) uitgegaan wordt van een gemiddeld ecologisch beschermingsniveau, buiten ecologische beschermingsgebieden. Voor toepassing van grond binnen ecologische beschermingsgebieden (paragraaf 5.2.2 van de Nota) wordt uitgegaan van een hoog ecologisch beschermingsniveau, dat tot uitdrukking komt in de Maximale Waarden (MW) uit het Generieke kader. Ecologische beschermingsgebieden zijn gebieden waar de kans op doorvergiftiging van verontreinigende stoffen in de voedselketen te allen tijde moet worden voorkomen. Door doorvergiftiging via de voedselketen is de kans groot dat eventuele verontreinigingen zich in dierlijke organismen ophopen, waardoor er risico's kunnen ontstaan voor het ecosysteem in deze kwetsbare gebieden.

Voor de ligging van deze gebieden wordt in de Nota verwezen naar de website van de provincie Utrecht, omdat daar de informatie up-to-date gehouden wordt. Als voor alle gebieden - die in de bodemfunctieklasse Landbouw/Natuur ingedeeld worden - uit zou worden gegaan van een hoog ecologisch beschermingsniveau, zou hergebruik van grond ernstig beperkt worden en dat is niet wenselijk.

Uitwisselen van grond binnen één bodembeleidsgebied

De indiener vraagt zich af of het op basis van de in de nota beschreven systematiek mogelijk is om grond binnen één bodembeleidsgebied her te gebruiken, ook al ligt de toepassingslocatie een eind bij de ontgravingslocatie vandaan en betreft het een totaal ander gebied (bijvoorbeeld van zandgebieden naar klei- of veengronden).

Antwoord gemeente: Als de grond dezelfde chemische kwaliteit heeft is dat in principe mogelijk. De vraag is of dit in de praktijk veel zal gebeuren, juist omdat het voorgestelde beleid veel meer mogelijkheden biedt om vrijkomende grond dichtbij de plaats waar deze vrijkomt weer toe te passen. De verwachting is dat hierdoor het verslepen van grond over lange afstanden een stuk minder wordt. Bovendien worden er door de eigenaar van het ontvangende perceel ook vaak eisen gesteld aan de fysische en civieltechnische eigenschappen van de grond. In de laaggelegen veenweidegebieden is het bijvoorbeeld niet verstandig om grond toe te passen met een hoger soortelijk gewicht, omdat dit tot ongewenste zettingen in deze slappe gronden zal leiden.

Verspreiden van bagger over aangrenzende percelen

De indiener haalt het verspreiden van bagger over aangrenzende percelen aan als aandachtspunt.

Antwoord gemeente: Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet mag bagger tot een afstand van maximaal 10 km vanaf de watergang op de landbodem verspreid worden, als de bagger als "verspreidbaar" wordt gekwalificeerd. De toetsing wordt wel strenger dan nu het geval is, omdat de bagger daarnaast ook moet voldoen aan de landbouwkundige normen.

2.2.2 Specifieke aspecten

Toepassen van grond met bodemvreemd materiaal

De indiener is van mening dat de gegeven percentages nog veel te hoog zijn bij het toepassen van bodemvreemd materiaal.

Antwoord gemeente: De in de nota genoemde maximale gewichtspercentages gelden alleen voor steenachtige materialen en hout. Overige bodemvreemde materialen (zoals glas, plastic, metaal etc.) mogen alleen sporadisch in de toe te passen grond voorkomen, maar alleen als ze redelijkerwijs niet uit de toe te passen grond te verwijderen zijn (zie ook definitie in bijlage 2 op blz. 94 van de nota). Het voorgestelde maximaal toegestane percentage bodemvreemd materiaal in toe te passen grond is gebaseerd op een afweging tussen de hoeveelheid bodemvreemd materiaal die er doorgaans gemiddeld in een gebied met de genoemde bodemfunctie aanwezig is en de risicogevoeligheid hiervan voor het betreffende bodemgebruik.

Toepassen van grond op risicogevoelige bodemfuncties

De indiener vraagt zich af welke betekenis moet worden toegekend aan de tekst in de nota waarin is aangegeven dat voorafgaand bij toepassingen van grond en bagger in ecologische beschermingsgebieden contact dient te worden opgenomen met de provincie Utrecht.

Antwoord gemeente: Dit is opgenomen omdat er meer wetten of regels van toepassing kunnen zijn waar de toepasser rekening mee moet houden bij het toepassen van grond in ecologische beschermingsgebieden. Hiervoor is de provincie vaak het aangewezen bevoegde gezag. De provincie kan de toepasser hier dan vooraf al over informeren en adviseren.

Uitwisselen van grond tussen wegbermen

De indiener geeft aan dat men bij het uitwisselen van grond tussen wegbermen uiterst terughoudend zou moeten zijn.

Antwoord gemeente: Het beleid is opgesteld om de mogelijkheden voor het hergebruik van gebiedseigen grond te vergroten, waar dit verantwoord kan. Een initiatiefnemer hoeft geen gebruik te maken van deze extra mogelijkheden. Het bevorderen van de biodiversiteit is een belangrijke maatschappelijke opgave voor overheden en zal daarom ook bij het toepassen van grond in wegbermen ongetwijfeld een rol spelen, als de gemeente opdrachtgever is.

Voor de bestrijding en het voorkomen van verspreiding van invasieve exoten, zoals de Japanse Duizendknoop, zijn door de provincie Utrecht regels opgesteld. Het voorliggende beleid stelt alleen regels met betrekking tot de chemische kwaliteit van de grond.

Uitwisselen van grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen

De indiener geeft aan dat grond die verontreinigd is met (residuen van) bestrijdingsmiddelen niet naar schone boomgaarden zou mogen worden verplaatst.

Antwoord gemeente: Op basis van uitgevoerde bodemonderzoeken is de ervaring van de gemeente dat bijna op alle (voormalige) boomgaardpercelen bestrijdingsmiddelen gebruikt zijn en hiervan residuen in de bodem zijn achtergebleven. Een onderzoeksplicht op het ontvangende boomgaardperceel vindt de gemeente daarom een te grote inspanningsverplichting voor de eigenaar van het ontvangende perceel. In nagenoeg alle (voormalige) boomgaardpercelen zullen de gemeten waarden aan OCB (organochloor bestrijdingsmiddelen) ver onder de humane risicogrenswaarde liggen (deze ligt een stuk hoger dan de interventiewaarde) en bovendien blijven de ecologische risico's per saldo gelijk.

Tijdelijke opslag van grond

De indiener geeft aan dat voor tijdelijke opslag van grond nadere voorwaarden/eisen zouden kunnen worden gesteld.

Antwoord gemeente: Hier gelden regels voor die opgenomen zijn in het Generieke kader. Voor de tijdelijke opslag van grond is maar in beperkte mate Gebiedsspecifiek beleid mogelijk. Alleen voor een tijdelijke opslag - voorafgaande aan een toepassing binnen dezelfde zone – zijn de regels gelijk getrokken, indien aan de gestelde voorwaarden voldaan wordt. Verder gaan kan niet, omdat het Gebiedsspecifieke kader die beleidsruimte niet geeft aan de gemeente.

Zonegerichte beleidsregels voor standaardstoffen

De indiener geeft aan dat de zonegerichte beleidsregels voor de standaardstoffen moeilijk te doorgronden zijn.

Antwoord gemeente: Dit beseft de gemeente ook. Mede daarom is door de deelnemende gemeenten besloten om nog dit jaar een populaire versie van de nota uit te brengen in begrijpelijke taal. In een apart hoofdstuk of in de bijlage worden ook handvatten (stroomschema's en tabellen) opgenomen voor de personen/instanties/bedrijven die vaak met grondverzet te maken hebben.

Gebiedsspecifiek beleid voor PFAS

De indiener vraagt zich af waarom geen verdergaande eisen dan het generieke beleid met betrekking tot 'natuurgebieden' worden gesteld, aangezien planten en dieren toch ook gevoelig voor PFAS kunnen zijn.

Antwoord gemeente: Voor de toepassing van grond in ecologische beschermingsgebieden gelden voor de standaardstoffen de strengste toepassingseisen. Deze lijn is ook doorgetrokken voor PFAS. Omdat in ecologische beschermingsgebieden alleen schone grond mag worden toegepast, betekent dit automatisch dat voor het toepassen van grond in ecologische beschermingsgebieden voor PFAS de landelijke achtergrondwaarden gelden en niet de soepelere gebiedsspecifieke toepassingswaarden. Ditzelfde geldt ook voor toepassing van grond in moes- en volkstuinen in verband met de strenge humane risicogrenswaarde voor PFAS voor consumptiegewassen.

Toezicht en handhaving

De indiener geeft aan dat aan de handhaving van de regels meer aandacht zou moeten worden gegeven, teneinde te voorkomen dat ongewenste grondverplaatsingen plaatsvinden.

Antwoord gemeente: Omdat nu in het werkgebied van de ODRU dat uit 15 gemeenten bestaat voor het toepassen van grond hetzelfde beleid gaat gelden, is de verwachting dat dit het spontane naleefgedrag van de regels zal bevorderen. Desalnietemin is toezicht en handhaving belangrijk om met name de kwetsbare gebieden en gebieden met een risicogevoelig bodemgebruik te beschermen. Met het voorgestelde beleid kan toezicht en handhaving overigens efficiënter georganiseerd en uitgevoerd worden. Voorheen golden voor deze 15 gemeenten 4 verschillende beleidskaders met bijbehorende verschillen in regelgeving.

Onderscheid maken tussen natuurgebieden en landbouwgebieden

De indiener vraagt zich af of het niet beter zou zijn op de diverse kaarten alsnog een onderscheid te maken tussen 'natuurgebieden' en 'landbouwgebieden', gezien de verschillen in de doelen die voor deze gebieden worden nagestreefd. Volgens de indiener zouden de doelen die worden nagestreefd voor natuurgebieden hoger (moeten) liggen.

Antwoord gemeente: Het Besluit bodemkwaliteit kent dit onderscheid niet. Voor de bodemfunctieklasse Landbouw/Natuur gelden dezelfde strenge toepassingseisen. Deze zijn in het buitengebied alleen losgelaten voor percelen in gebieden die al diffuus verontreinigd zijn én buiten ecologische beschermingsgebieden liggen. Op deze manier is een goede balans gevonden tussen het optimaliseren van hergebruik van gebiedseigen grond en het beschermen van kwetsbare gebieden.

Geen kaart met verontreinigde locaties

De indiener stelt de vraag waarom er niet een kaart bij de nota is opgenomen waarop gebieden met verontreinigingen zijn aangegeven, of voormalige bedrijventerreinen.

Antwoord gemeente: De reden hiervoor is dat de kaart dan snel verouderd is. Daarom is er voor gekozen om te verwijzen naar de bodemloketten. De informatie op het bodemloket van de ODRU (www.odru.nl) wordt dagelijks geactualiseerd en geeft daarom een heel actueel beeld van locaties die als verontreinigd of verdacht zijn geregistreerd. Voor informatie over gevallen van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging wordt verwezen naar het landelijk bodemloket (www.bodemloket.nl).

2.3 Conclusie

De indiener vraagt ten slotte of met de Nota bodembeheer nu de gewenste bodemkwaliteit wordt bereikt.

Antwoord gemeente: Allereerst is het van belang om te vermelden dat het voorliggende beleid alleen opgesteld is voor het toepassen van grond en baggerspecie. Het is geen bodemsaneringsbeleid. Uitgangspunt van het voorgestelde beleid is het stand-still principe op bodembeheergebied-niveau. Dat wil zeggen dat de bodemkwaliteit op de schaal van dit gebied hetzelfde blijft, maar op plaatsen waar dit nodig is, verbetert. Het tempo waarin dit gebeurt is afhankelijk van de dynamiek van het grondverzet in dat gebied. De nadruk in het voorliggende beleid ligt op het voorkomen van humane risico's. Hier is onder andere voor gekozen, omdat bescherming van natuur- en landbouwgebieden al in andere wetgeving geregeld wordt,

onder andere de Natuurbeschermingswet en de Ontwerp Omgevingsverordening van de provincie Utrecht 2022.

De gemeente heeft de zienswijze zorgvuldig bestudeerd en zo goed als mogelijk beantwoord. De zienswijze leidt echter niet tot aanpassingen in de Ontwerpnota bodembeheer werkgebied ODRU.